TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. liepos 15 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Žmonėms skirti receptiniai vaistai – Direktyva 2001/83/EB – Taikymo sritis – Užsakomosios prekybos paštu vaistinės reklama, kuria siekiama paveikti klientą, kad jis pasirinktų ne tam tikrą vaistą, bet vaistinę – Reklaminis žaidimas – Laisvas prekių judėjimas – Nacionalinės teisės aktai – Draudimas siūlyti, skelbti apie naudą ir kitokias reklamines dovanas (prekes ar paslaugas) ar jas suteikti terapinių produktų srityje – Pardavimo būdai, nepatenkantys į SESV 34 straipsnio taikymo sritį“

Byloje C-190/20

dėl *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) 2020 m. vasario 20 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. gegužės 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

DocMorris NV

prieš

Apothekerkammer Nordrhein

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras (pranešėjas), teisėjai N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin ir K. Jürimäe,

generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *DocMorris NV*, atstovaujamos advokačių A. Feissel ir K. Wodarz,

– *Apothekerkammer Nordrhein*, atstovaujamų advokato M. Douglas,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman ir J. Langer,

* Proceso kalba: vokiečių.

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Sipos ir M. Noll-Ehlers,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2001 m. lapkričio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/83/EB dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus (OL L 311, 2001, p. 67; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 27 t., p. 69), iš dalies pakeistos 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/26/EB (OL L 299, 2012, p. 1) (toliau – Direktyva 2001/83), 87 straipsnio 3 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant pagal Nyderlandų teisę įsteigtos bendrovės *DocMorris NV*, valdančios Nyderlanduose įsteigtą užsakomosios prekybos paštu vaistinę, ir *Apotherkerkammer Nordrhein* (Šiaurės Reino vaistininkų rūmai, Vokietija) ginčą dėl reklaminio prospekto, kurį *DocMorris* platina savo klientams Vokietijoje reklamuodama „didelį žaidimą“ ir kuriame kaip dalyvavimo sąlyga numatyta, kad turi būti siunčiamas receptinių vaistų receptas.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 98/34

3 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/34/EB, nustatančios informacijos apie techninius standartus, reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisykles teikimo tvarką (OL L 204, 1998, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 20 t., p. 337), iš dalies pakeistos 1998 m. liepos 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/48/EB (OL L 217, 1998, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 21 t., p. 8) (toliau – Direktyva 98/34), 1 straipsnio pirmos pastraipoje buvo numatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamos sąvokos turi šią reikšmę:

<…>

2) „Paslauga“ – yra bet kuri informacinės visuomenės paslauga, t. y. paprastai už atlyginimą per atstumą, elektroninėmis priemonėmis ir asmeniškų paslaugų gavėjo prašymu teikiama paslauga.“

Direktyva 2000/31/EB

4 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva) (OL L 178, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 25 t., p. 399) 1 straipsnio 1 ir 2 dalys suformuluotos taip:

„1. Šia direktyva siekiama prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos funkcionavimo užtikrinant laisvą informacinės visuomenės paslaugų judėjimą tarp valstybių narių.

2. Šia direktyva derinamos, kiek reikalinga 1 dalyje nustatytiems tikslams pasiekti, kai kurios nacionalinės nuostatos dėl informacinės visuomenės paslaugų, susijusios su vidaus rinka, paslaugų teikėjų steigimusi, komerciniais pranešimais, elektroninėmis sutartimis, <…>“

5 Šios direktyvos 2 straipsnio a punkte „informacinės visuomenės paslaugos“ apibrėžiamos kaip paslaugos, apibūdintos Direktyvos 98/34 1 straipsnio pirmos pastraipos 2 punkte.

Direktyva 2001/83

6 Direktyvos 2001/83 VIII dalyje „Reklama“ esančiame 86 straipsnyje nustatyta:

„1. Šioje dalyje vaistų reklama – tai bet kokia forma teikiam[a] informaciją apie vaistus, einant į žmonių namus ar įstaigas, pirkėjų paieškos veikl[a] ar siūlom[os] paskat[os], skatinanči[os] vaistų skyrimą, tiekimą, pardavimą ar vartojimą, ypač:

– vaistų reklam[a] visuomenei,

– vaistų reklam[a] asmenims, turintiems teisę juos paskirti ar tiekti,

– prekybos vaistais atstovų apsilankym[as] pas asmenis, turinčius teisę juos paskirti,

– vaistų pavyzdžių tiekim[as],

– skatinim[as] paskirti arba tiekti vaistą duodant, siūlant ar žadant dovanas, asmeninę naudą ar apdovanojimus pinigais ar natūra, išskyrus tuos atvejus, kai tų paskatų vertė yra minimali,

– reklaminių renginių, kuriuose dalyvauja asmenys, turintys teisę paskirti arba tiekti vaistus, finansin[is] rėmim[as],

– moksl[o] konferencijų, kuriose dalyvauja asmenys, turintys teisę paskirti ar tiekti vaistus, finansin[is] rėmim[as] ir ypač tokių asmenų kelionės bei apgyvendinimo išlaidų, susijusių su jų dalyvavimu tokiuose renginiuose, apmokėjim[as].

2. Ši dalis nereglamentuoja:

– vaistų ženklinimo ir kartu su pakuote pateikiamų informacinių lapelių, kuriems yra taikomos V dalies nuostatos,

– susirašinėjimo, kurio dalį gali sudaryti nereklaminio pobūdžio medžiaga, būtina atsakant į specifinius klausimus apie konkrečius vaistus,

– dalykinių ir informacinių skelbimų bei rekomendacinės medžiagos, susijusios, pavyzdžiui, su pranešimais apie pakuotės pakeitimą, įspėjimais apie žalingą poveikį, kuris yra vaistų vartojimo bendrų atsargumo priemonių dalis, prekybos katalogų ir kainoraščių, jei juose nėra teiginių apie vaistų savybes,

– informacijos, susijusios su žmonių sveikata ar ligomis, jei ji nedaro net netiesioginės nuorodos į vaistus.“

7 Šios direktyvos 87 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Vaistų reklama:

– skatina protingai vartoti vaistus, pristatydama juos objektyviai ir nepervertindama jų savybių,

– nėra klaidinanti.“

8 Šios direktyvos 88 straipsnio 1–3 dalyse nurodyta:

„1. Valstybės narės draudžia reklamuoti visuomenei vaistus:

a) kuriuos galima įsigyti tik su receptu pagal VI antraštinę dalį,

<…>

2. Visuomenei galima reklamuoti vaistus, kuriuos dėl jų sudėties ir paskirties galima be gydytojo nurodymo vartoti diagnozei nustatyti arba gydymui skirti ar stebėti, jei reikia, patarus vaistininkui.

3. Valstybės narės gali uždrausti savo teritorijoje reklamuoti visuomenei vaistus, kurių kaina gali būti kompensuojama.“

Vokietijos teisė

9 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos *Gesetz über die Werbung auf dem Gebiete des Heilwesens (Heilmittelwerbegesetz)* (Vaistų reklamos įstatymas, toliau – HWG) 7 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje numatyta:

„Draudžiama siūlyti, skelbti apie naudą ar kitokias reklamines dovanas (prekes ar paslaugas), jas suteikti arba, būnant sveikatos priežiūros specialistu, jas priimti, išskyrus atvejus, kai:

1. Šios naudos ir reklaminių dovanų vertė yra labai maža <…> Nauda ir reklaminės dovanos už vaistus draudžiamos, kai jos suteikiamos pažeidžiant kainodaros taisykles, taikomas remiantis [*Arzneimittelgesetz* (Vaistų įstatymas)].

2. Ši nauda ir reklaminės dovanos:
   a) suteikiamos kaip tam tikra arba tam tikru būdu apskaičiuojama pinigų suma <…>

   <…>

Nauda ir reklaminės dovanos už vaistus, nurodytos a punkte, draudžiamos, kai jos suteikiamos pažeidžiant kainodaros taisykles, taikomas remiantis Vaistų įstatymu <…>

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

10 *DocMorris* eksploatuoja Nyderlanduose įsteigtą užsakomosios prekybos paštu vaistinę, tiekiančią receptinius vaistus klientams Vokietijoje. 2015 m. kovo mėn. ji visoje Vokietijoje platino reklaminį prospektą, jame reklamavo „Didelį žaidimą“; šio žaidimo pagrindinis prizas buvo 2 500 EUR vertės dovanų čekis elektriniam dviračiui įsigyti, o kaip antras–dešimtas prizai buvo reklamuojami elektriniai dantų šepetėliai. Norint dalyvauti traukiant burtus, pakako voke su iš anksto užklijuotu pašto ženklu nusiųsti *DocMorris* receptinio vaisto užsakymo formą ir pridėti gydytojo receptą.

11 2015 m. birželio 16 d. Šiaurės Reino vaistininkų rūmai, šioje federalinėje žemėje atsakingi už priežiūrą, kaip laikomasi profesinių vaistininkų pareigų, *Landgericht Frankfurt am Main* (Frankfurto prie Maino apygardos teismas, Vokietija) pareiškė *DocMorris* ieškinį dėl nagrinėjamos reklamos nutraukimo, motyvuodami tuo, kad ji yra antikonkurencinė.

12 Kai *Landgericht Frankfurt am Main* (Frankfurto prie Maino apygardos teismas) atmetė ieškinį, Šiaurės Reino vaistininkų rūmai apskundė šį sprendimą *Oberlandesgericht Frankfurt am Main* (Frankfurto prie Maino aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija); šis teismas patenkino ieškinį. Tuomet *DocMorris* pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui – *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija); juo ši bendrovė prašo grąžinti pirmosios instancijos teismo sprendimą.

13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad į HWG taikymo sritį patenka tik konkretaus produkto, o ne bendro pobūdžio įmonės reklama. Tačiau viso vaistinės produktų asortimento reklama, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, taip pat gali būti laikoma su produktu susijusia reklama. Be to, iš Direktyvos 2001/83 86 straipsnio 1 dalies ir 88 straipsnio 1–3 dalių matyti, kad ši direktyva apima ne tik su tam tikrais vaistais susijusią reklamą, bet ir vaistų reklamą apskritai.

14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar HWG 7 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje numatytas principinis reklaminių dovanų draudimas suderinamas su Direktyvos 2001/83 tikslais ir nuostatomis. Jis mano, kad toks draudimas galėtų būti pateisinamas atsižvelgiant į šios direktyvos 87 straipsnio 3 dalį, nes juo siekiama užkirsti kelią pavojui, kad žadamos su vaisto pirkimu susijusios reklaminės dovanos paveiks vartotojo sprendimą įsigyti būtent šį vaistą. Šiuo aspektu jis teigia, kad sprendimą įsigyti receptinį vaistą šalies ar užsienio užsakomosios prekybos paštu vaistinėje, o ne stacionarioje vaistinėje, kuri gali suteikti objektyviai vertinant reikalingą konsultaciją, pacientas turėtų priimti remdamasis objektyviomis priežastimis, o ne pasidavęs tokioms paskatoms.

15 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuoja, kad Direktyvoje 2001/83 nėra jokios konkrečios nuostatos, susijusios su vaisto reklama, pateikiama kaip žaidimas, apimantis burtų traukimą. Be to, iš 2016 m. spalio 19 d. Sprendimo *Deutsche Parkinson Vereinigung* (C-148/15, EU:C:2016:776) matyti, kad kitose valstybėse narėse įsteigtoms užsakomosios prekybos paštu vaistinėms negalima drausti ribotą savo paslaugų pasiūlą, pasireiškiančią negalėjimu suteikti pacientui individualią konsultaciją vietoje, kompensuoti kainų konkurencija su atitinkamoje valstybėje narėje įsteigtomis stacionariomis vaistinėmis.

16 Vis dėlto dėl Vokietijoje taikomų teisės aktų, reglamentuojančių receptinių vaistų pardavimą, ir, be kita ko, dėl to, kad didžiąją dalį tokių vaistų kainos padengia sveikatos draudimo įstaigos, tarp Vokietijoje įsteigtų vaistinių nėra tokios kainų konkurencijos, kokia vyksta kituose prekybos sektoriuose. Todėl kitose valstybėse narėse įsteigtos užsakomosios prekybos paštu vaistinės konkuruoja kainomis kitaip, pavyzdžiui, siūlydamos savo klientams piniginę vertę turinčią naudą – kuponus ar premijas.

17 Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar su Direktyvos [2001/83] VIII dalies nuostatomis, visų pirma su 87 straipsnio 3 dalimi, suderinama situacija, kai nacionalinės teisės norma (nagrinėjamu atveju – [HWG] 7 straipsnio 1 dalies pirmas sakinys) yra aiškinama taip, kad kitoje valstybėje narėje įsteigtai užsakomosios prekybos paštu vaistinei draudžiama vilioti klientus žaidimu prizams laimėti, jeigu dalyvauti žaidime gali asmenys, pateikę žmonėms skirto receptinio vaisto receptą, žadamas prizas yra ne vaistas, o kitas daiktas (nagrinėjamu atveju – 2 500 EUR vertės elektrinis dviratis ir elektriniai dantų šepetėliai), ir nereikia nuogąstauti, kad skatinama vartoti vaistus neprotingai arba per daug dažnai?“

Dėl prejudicinio klausimo

18 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar pagal Direktyvos 2001/83 VIII dalies nuostatas, visų pirma jos 87 straipsnio 3 dalį, draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, draudžiančios užsakomąją vaistų prekybą paštu vykdančiai vaistinei organizuoti reklaminę akciją kaip reklaminį žaidimą, kuriame dalyviams siūloma laimėti ne vaistus, o kitus kasdieniame gyvenime naudojamus daiktus, o dalyvavimo žaidime sąlyga – žmonėms skirto receptinio vaisto užsakymas, prie kurio pridedamas receptas.

19 Pažymėtina, kad šis klausimas grindžiamas prielaida, jog Direktyva 2001/83 taikoma pagrindinėje byloje.

20 Direktyvos 2001/83 VIII dalyje, susijusioje su vaistų reklama, kurioje yra 87 straipsnio 3 dalis, siekiama reglamentuoti reklaminio pranešimo turinį ir konkrečių vaistų reklamos būdus, tačiau jais nereglamentuojama vaistų užsakomosios prekybos paštu paslaugų reklama (šiuo klausimu žr. 2020 m. spalio 1 d. Sprendimo *A (Vaistų reklama ir pardavimas internetu)*, C-649/18, EU:C:2020:764, 49 ir 50 punktus).

21 Vis dėlto pateiktas klausimas susijęs su reklaminio žaidimo, kuriuo siekiama paskatinti klientus iš konkrečios vaistinės įsigyti ne konkretų vaistą, o bet kokį vaistą, kurį jiems paskyrė jų gydytojas, draudimu. Kitaip tariant, kaip savo rašytinėse pastabose pažymėjo Šiaurės Reino vaistininkų rūmai, tokia reklamine akcija, kokią nagrinėjamu atveju vykdo *DocMorris*, siekiama daryti įtaką ne kliento sprendimui pasirinkti konkretų vaistą, bet sprendimui pasirinkti vaistinę, kurioje šis klientas įsigyja šį vaistą, ir šis pasirinkimas yra pirmesnis už vaisto pasirinkimą. Taigi tai yra ne konkretaus vaisto, o viso receptinių vaistų asortimento, siūlomo atitinkamoje vaistinėje, reklama.

22 Vadinasi, tokia reklaminė akcija, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, nepatenka į Direktyvos 2001/83 VIII dalies nuostatų taikymo sritį.

23 Vis dėlto pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją vykdant SESV 267 straipsnyje įtvirtintą nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrą pastarasis teismas nacionaliniam teismui turi pateikti naudingą atsakymą, kuris leistų išspręsti jo nagrinėjamą bylą. Net jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausime dėl išaiškinimo formaliai nurodė tik konkrečią Sąjungos teisės nuostatą, ši aplinkybė netrukdo Teisingumo Teismui pateikti jam visų Sąjungos teisės aiškinimo aspektų, kurie galėtų būti naudingi sprendimui jo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar nacionalinis teismas apie tai užsiminė savo pateiktuose klausimuose. Šiuo aspektu Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti šios teisės klausimus, aiškintinus atsižvelgiant į bylos dalyką (2019 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *VIPA*, C-222/18, EU:C:2019:751, 50 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

24 Nagrinėjamu atveju, priešingai, nei teigė keli suinteresuotieji asmenys savo atsakymuose į klausimą, kurį Teisingumo Teismas pateikė proceso šalims ir kitiems suinteresuotiesiems asmenims, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnį, pažymėtina, kad iš nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateiktos informacijos nematyti, jog Direktyvos 2000/31 išaiškinimas yra reikšmingas siekiant išspręsti ginčą pagrindinėje byloje.

25 Kaip matyti iš šios direktyvos 1 ir 2 straipsnių, ji taikoma „informacinės visuomenės paslaugoms“, apibrėžtoms jos 2 straipsnio a punkte, darant nuorodą į Direktyvos 98/34 1 straipsnio pirmos pastraipos 2 punktą; pastarojoje nuostatoje patikslinama, kad tai yra „paprastai už atlyginimą per atstumą, elektroninėmis priemonėmis ir asmeniškų paslaugų gavėjo prašymu teikiama paslauga“.

26 O pateiktas klausimas susijęs su vaistų pardavimo paslaugų, teikiamų ne elektroninėmis priemonėmis, o paštu, reklama. Iš pagrindinėje byloje nagrinėjamo reklaminio prospekto, pateikto prašyme priimti prejudicinį sprendimą, matyti, kad norėdamas dalyvauti pagrindinėje byloje nagrinėjamame reklaminiame žaidime klientas turėjo pateikti užsakymą *DocMorris*, t. y. voke su iš anksto užklijuotu pašto ženklu nusiųsti popierinę užsakymo formą ir pridėti užsakomo vaisto receptą, taigi šis užsakymas neturi būti pateiktas internetinėje parduotuvėje.

27 Šiuo aspektu, kaip savo rašytinėse pastabose iš esmės pažymėjo Europos Komisija, ši byla skiriasi nuo bylos, kurioje priimtas 2020 m. spalio 1 d. Sprendimas *A (Vaistų reklama ir pardavimas internetu)* (C-649/18, EU:C:2020:764) ir kuri susijusi su nereceptinių vaistų pardavimo internetu paslaugų reklamos kampanija, vykdoma naudojant tiek fizines priemones, tiek per atitinkamos vaistinės interneto svetainę.

28 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad draudimas organizuoti reklaminius žaidimus, kuriais siekiama reklamuoti užsakomosios vaistų prekybos paštu paslaugas, nėra suderintas Europos Sąjungos lygmeniu, nes nustatyti šioje srityje taikomas taisykles yra valstybių narių kompetencija, tačiau jos tai turi daryti laikydamosi, be kita ko, SESV įtvirtintų pagrindinių laisvių.

29 Šiuo klausimu pažymėtina, kad nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias draudžiama organizuoti žaidimą, skirtą vaistų prekybai skatinti, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, gali būti susijusios tiek su laisvu paslaugų teikimu, nes tokios teisės nuostatos taikomos vaistinėms, kurios verčiasi mažmenine prekyba vaistais, ir pagal jas ribojamos šių vaistinių galimybės informuoti apie savo paslaugas, įskaitant užsakomąją prekybą paštu, tiek su laisvu prekių judėjimu, nes jose nustatyti

tam tikros prekybos vaistais formos ribojimai, o vaistai neginčijamai priskiriami prie sąvokos „prekės“, kaip ji suprantama pagal SESV nuostatas dėl laisvo prekių judėjimo (šiuo klausimu žr. 2019 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *VIPA*, C-222/18, EU:C:2019:751, 57 ir 60 punktus).

30 Tuo atveju, jei nacionalinė priemonė yra susijusi ir su laisvu prekių judėjimu, ir su laisvu paslaugų teikimu, jeigu paaiškėja, kad viena iš jų yra papildoma, palyginti su kita, ir gali būti su ja susieta, Teisingumo Teismas ją nagrinėja iš esmės atsižvelgdamas tik į vieną iš šių dviejų pagrindinių laisvių (2019 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *VIPA*, C-222/18, EU:C:2019:751, 58 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

31 Nagrinėjamu atveju HWG nereglamentuojama vaistininko veikla ar pati užsakomosios prekybos paštu paslauga, tik nustatyti tam tikros parduodamų vaistų reklamos formos ribojimai. Be to, tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, reklamos pranešimų, susijusių su užsakomosios vaistų prekybos paštu paslauga, platinimas, nors juo ir nesiekiama reklamuoti konkrečių vaistų, yra papildomas elementas, palyginti su šių vaistų pardavimo skatinimu, kuris yra galutinis reklamos tikslas.

32 Kadangi šiuo atveju laisvo prekių judėjimo aspektas dominuoja, palyginti su laisvo paslaugų teikimo aspektu, reikia remtis SESV nuostatomis, reglamentuojančiomis pirmąją iš nurodytų laisvių (pagal analogiją žr. 2004 m. kovo 25 d. Sprendimo *Karner*, C-71/02, EU:C:2004:181, 47 punktą).

33 Laisvas prekių judėjimas yra pagrindinis SESV principas, įtvirtintas SESV 34 straipsnyje numatytame draudime valstybių narių tarpusavio prekyboje taikyti kiekybinius importo apribojimus ir bet kokias lygiaverčio poveikio priemones (2016 m. spalio 19 d. Sprendimo *Deutsche Parkinson Vereinigung*, C-148/15, EU:C:2016:776, 20 punktas).

34 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją SESV 34 straipsnyje numatytas kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonių draudimas taikomas bet kokiai valstybių narių priemonei, galinčiai tiesiogiai ar netiesiogiai, faktiškai ar potencialiai trukdyti valstybių narių tarpusavio importui (žr., be kita ko, 1974 m. liepos 11 d. Sprendimo *Dassonville*, 8/74, EU:C:1974:82, 5 punktą ir 2016 m. spalio 19 d. Sprendimo *Deutsche Parkinson Vereinigung*, C-148/15, EU:C:2016:776, 22 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

35 Šiuo klausimu primintina, kad tam tikras prekybos sąlygas ribojančių ar draudžiančių nacionalinių nuostatų, kurios atitinka dvi sąlygas, t. y. pirma, taikomos visiems atitinkamiems ūkio subjektams, savo veiklą vykdantiems nacionalinėje teritorijoje, ir, antra, daro tokį patį teisinį ir faktinį poveikį nacionalinių produktų ir produktų iš kitų valstybių narių prekybai, taikymas produktams iš kitų valstybių narių negali tiesiogiai ar netiesiogiai, iš tikrųjų ar potencialiai apriboti valstybių narių tarpusavio prekybos, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo pirmesniame punkte nurodytą jurisprudenciją. Iš tiesų, jei šios sąlygos yra įgyvendintos, dėl tokio tipo teisės aktų taikymo produktų, kilusių iš kitos valstybės narės ir atitinkančių jos nustatytas taisykles, pardavimui neužkertamas kelias į rinką arba jis nėra labiau apribojamas, palyginti su nacionaliniams produktams taikomomis sąlygomis (šiuo klausimu žr. 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendimo *Keck ir Mithouard*, C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905, 16 punktą ir 2016 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Etablissements Fr. Colruyt*, C-221/15, EU:C:2016:704, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

36 Teisingumo Teismas kaip „pardavimo sąlygas reglamentuojančias nuostatas“, kaip jos suprantamos pagal 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendimą *Keck ir Mithouard* (C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905), kvalifikavo nuostatas, kuriomis ribojamos, be kita ko, įmonės galimybės reklamuotis (šiuo klausimu žr. 2004 m. kovo 25 d. Sprendimo *Karner*, C-71/02, EU:C:2004:181, 38 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

37 Primintina, kad HWG 7 straipsnio 1 dalies pirmu sakiniu, kuriuo grindžiamas pagrindinėje byloje nagrinėjamos reklamos draudimas, siekiama reglamentuoti naudos ir kitokių piniginę vertę turinčių reklaminių dovanų siūlymą prekybos vaistais srityje. Vadinasi, tokia nacionalinės teisės nuostata turi būti laikoma „reglamentuojančia pardavimo sąlygas“, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją.

38 Kaip nurodyta 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendime *Keck ir Mithouard* (C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905), vis dėlto tokia prekybos sąlyga gali nepatekti į SESV 34 straipsnio taikymo sritį tik tuomet, jei tenkina abi šio sprendimo 35 punkte nurodytas sąlygas.

39 Dėl pirmosios sąlygos pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju HWG vienodai taikomas visoms vaistinėms, parduodančioms vaistus Vokietijos teritorijoje, nesvarbu, ar jos įsteigtos Vokietijos Federacinėje Respublikoje, ar kitoje valstybėje narėje.

40 Dėl antrosios sąlygos primintina, kad Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, jog nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias draudžiama tam tikrų rūšių reklama konkrečiuose sektoriuose, daro tokį pat teisinį ir faktinį poveikį nacionalinių produktų ir produktų iš kitų valstybių narių prekybai, todėl jos laikomos pardavimo sąlygomis, nepatenkančiomis į SESV 34 straipsnio taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 1993 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Hünermund ir kt.*, C-292/92, EU:C:1993:932, 21 ir 22 punktus; 1995 m. vasario 9 d. Sprendimo *Leclerc-Siplec*, C-412/93, EU:C:1995:26, 21–24 punktus ir 2004 m. kovo 25 d. Sprendimo *Karner*, C-71/02, EU:C:2004:181, 42 punktą). Visų pirma tai pasakytina apie profesinio elgesio taisyklę, pagal kurią vaistininkams draudžiama už vaistinės ribų reklamuoti parafarmacinius produktus, kuriais jiems leidžiama prekiauti (1993 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Hünermund ir kt.*, C-292/92, EU:C:1993:932, 22–24 punktai).

41 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog negalima atmesti galimybės, kad visiškas produkto, kuriuo teisėtai prekiaujama, tam tikros reklamos formos uždraudimas valstybėje narėje didesnį poveikį gali turėti produktams iš kitų valstybių narių (šiuo klausimu žr. 1997 m. liepos 9 d. Sprendimo *De Agostini ir TV-Shop*, C-34/95–C-36/95, EU:C:1997:344, 42 punktą ir 2001 m. kovo 8 d. Sprendimo *Gourmet International Products*, C-405/98, EU:C:2001:135, 19 punktą).

42 Vis dėlto, kaip matyti iš šio sprendimo 21 punkto, HWG nustatytas draudimas susijęs ne su konkretaus produkto, šiuo atveju vaisto, reklama, bet su visų rūšių vaistų užsakomosios prekybos paštu tiek iš Vokietijos, tiek iš kitų valstybių narių reklama.

43 Darytina išvada, kad dvi 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendime *Keck ir Mithouard* (C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905) įtvirtintos jurisprudencijos taikymo sąlygos, primintos šio sprendimo 35 punkte, yra visiškai įvykdytos, kiek tai susiję su tokiomis pardavimo sąlygomis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje.

44 Ši išvada neprieštarauja 2016 m. spalio 19 d. Sprendimo *Deutsche Parkinson Vereinigung* (C-148/15, EU:C:2016:776), kuriuo remiasi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, 24 punkte pateiktiems svarstymams. Žaidimų, kuriais siekiama skatinti vaistų

pardavimą, draudimas turi daug mažesnį poveikį užsakomosios prekybos paštu vaistinėms nei tame sprendime nagrinėtas visiškas draudimas konkuruoti kainomis. Be to, toks draudimas taip pat taikomas vaistinėms, kurios taip pat gali būti suinteresuotos skatinti savo vaistų pardavimą reklaminiais žaidimais.

45 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad, pirma, Direktyva 2001/83 turi būti aiškinama taip, kad ji netaikoma nacionalinės teisės nuostatoms, draudžiančioms užsakomąją vaistų prekybą paštu vykdančiai vaistinei organizuoti reklaminę akciją kaip reklaminį žaidimą, kuriame dalyviams siūloma laimėti ne vaistus, o kitus kasdieniame gyvenime naudojamus daiktus, o dalyvavimo žaidime sąlyga – žmonėms skirto receptinio vaisto užsakymas, prie kurio pridedamas receptas, ir, antra, SESV 34 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

46 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. **2001 m. lapkričio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/83/EB dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus, iš dalies pakeista 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/26/EB, turi būti aiškinama taip, kad ji netaikoma nacionalinės teisės nuostatoms, draudžiančioms užsakomąją vaistų prekybą paštu vykdančiai vaistinei organizuoti reklaminę akciją kaip reklaminį žaidimą, kuriame dalyviams siūloma laimėti ne vaistus, o kitus kasdieniame gyvenime naudojamus daiktus, o dalyvavimo žaidime sąlyga – žmonėms skirto receptinio vaisto užsakymas, prie kurio pridedamas receptas.**

2. **SESV 34 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos.**

Parašai.